

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-39>

УДК 334.722:364.016

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

THEORETICAL BASIS OF RESEARCHING SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW

Конопкін Віктор Юрійович

аспірант,

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3144-1311>**Konopkin Viktor**

Vasyl' Stus Donetsk National University

Статтю присвячено комплексному теоретичному аналізу соціального підприємництва в умовах воєнного стану як особливої соціально-економічної форми діяльності, спрямованої на поєднання підприємницьких механізмів із реалізацією суспільно значущих цілей. Проаналізовано принципи формування соціальних підприємств, зокрема орієнтацію на суспільний інтерес, інноваційність, економічну самостійність та стійкість бізнес-моделі. Виокремлено ключові фактори, що визначають ефективність соціального підприємництва, серед яких інституційне середовище, доступ до фінансових ресурсів, рівень професійної компетентності підприємців і партнерська взаємодія в громаді. Наукова новизна дослідження полягає в поєднанні інституційного, системного та кризового підходів до аналізу соціального підприємництва, що дозволяє розглянути його не лише як форму вирішення соціальних проблем, а й як інструмент підвищення економічної стійкості громад.

Ключові слова: соціальне підприємництво, воєнний стан, інституційне середовище, ефективність підприємництва, соціальна місія, кризове управління, стійкість громад.

The article is devoted to a comprehensive theoretical analysis of social entrepreneurship in martial law as a special socio-economic form of activity aimed at combining entrepreneurial mechanisms with the implementation of socially significant goals. The aim of the article is to generalize and systematize scientific approaches to defining the essence of social entrepreneurship, justifying the principles of its formation, and identifying factors that influence the effectiveness of the functioning of social enterprises in crisis conditions. The author's contribution consists in a structured analysis of key theoretical concepts of social entrepreneurship, taking into account the transformations of the socio-economic environment caused by martial law, and in substantiating the specifics of the activities of social enterprises in conditions of increased risks and instability. The principles of forming social enterprises are analyzed, in particular, orientation to the public interest, innovation, economic independence and sustainability of the business model. Key factors that determine the effectiveness of social entrepreneurship are identified, including the institutional environment, access to financial resources, the level of professional competence of entrepreneurs and partnership interaction in the community. The scientific novelty of the study lies in the combination of institutional, systemic and crisis approaches to the analysis of social entrepreneurship, which allows us to consider it not only as a form of solving social problems, but also as a tool for increasing the economic sustainability of communities. The practical significance of the results obtained lies in the possibility of their use in the process of developing and implementing state, regional and municipal policies to support social entrepreneurship, in the activities of local governments, public organizations and social entrepreneurs. The study concluded that in conditions of martial law, social entrepreneurship acquires strategic importance for ensuring social support for the population, maintaining economic activity and creating prerequisites for post-war recovery and sustainable development.

Keywords: social entrepreneurship, martial law, institutional environment, entrepreneurship effectiveness, social mission, crisis management, community resilience.

Постановка проблеми. Соціальне підприємництво (СП) як соціально-економічне явище є одним із ключових інструментів досягнення цілей сталого розвитку, вирішення локальних соціальних проблем та забезпечення економічної інклюзії вразливих груп населення. В умовах глобалізації, зростання соціальної нерівності та трансформації ринкових відносин соціальне підприємництво набуло значного поширення як у теоретичних дослідженнях, так і в практичній діяльності. Водночас повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну у 2022 році суттєво змінило соціально-економічний контекст функціонування підприємств, посиливши потребу у гнучких та соціально орієнтованих формах господарювання. Війна актуалізувала нові виклики для соціального підприємництва, зокрема необхідність оперативного реагування на гуманітарні потреби, підтримки внутрішньо переміщених осіб, збереження зайнятості та економічної активності громад. За цих умов постає потреба в поглибленому аналізі теоретичних підходів до дослідження СП та узагальненні практик його функціонування з метою формування ефективних механізмів державної, муніципальної та донорської підтримки в кризові періоди.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика соціального підприємництва активно досліджується як у зарубіжній, так і у вітчизняній науковій літературі, що зумовлено зростанням ролі цього феномену у вирішенні соціально-економічних проблем та розвитку інноваційних форм господарювання. Значний внесок у формування теоретичних засад соціального підприємництва зробили зарубіжні дослідники. Зокрема, у праці Дж. Діза [1] розкривається сутність соціального підприємництва як діяльності, спрямованої на створення соціальної цінності шляхом використання підприємницьких підходів та інноваційних рішень. Б. Дрейтон у спільному дослідженні з Б. Шварцем [2] акцентує увагу на ролі соціальних підприємців як агентів соціальних змін, які поширюють інновації та сприяють трансформації суспільних систем. М. Юнус [3] розглядає соціальне підприємництво крізь призму концепції соціального бізнесу, що поєднує ринкові механізми із вирішенням суспільно значущих проблем, зокрема подолання бідності та соціальної нерівності.

З активізацією розвитку соціального підприємництва в Україні науковий інтерес до цієї тематики значно зріс і серед вітчизняних дослідників. Так, у роботі О. Трегубова,

О. Дороніної та Н. Якимової [4] досліджено потенціал розвитку соціального підприємництва на регіональному рівні та визначено ключові передумови його поширення в Україні. У колективній монографії А. Свинчука, А. Корнецького, М. Гончарової, В. Назарука, Н. Гусак та А. Туманової [5] представлено комплексний аналіз етапів становлення соціального підприємництва, розкрито його організаційні моделі та практичні механізми реалізації соціальних ініціатив.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У наукових дослідженнях як зарубіжних, так і українських авторів розглядаються сутність соціального підприємництва, його базові характеристики, організаційно-правові форми функціонування, інструменти впровадження та роль у забезпеченні соціально-економічного розвитку. Водночас сучасні виклики, пов'язані з воєнним станом і посиленням економічної нестабільності, зумовлюють необхідність поглибленого аналізу потенціалу та механізмів розвитку соціального підприємництва в Україні, що визначає актуальність обраного напряму наукового дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є узагальнення та систематизація наукових підходів до визначення сутності соціального підприємництва, обґрунтування принципів його формування, а також виявлення факторів, що впливають на ефективність функціонування соціальних підприємств у кризових умовах.

Вклад основного матеріалу дослідження. Соціальне підприємництво в умовах воєнного стану постає як важливий соціально-економічний феномен, що поєднує підприємницьку діяльність із реалізацією суспільно значущих цілей та реагуванням на кризові виклики. Теоретичне осмислення цього явища потребує врахування трансформацій інституційного середовища, зміни соціальних потреб населення та зростання ролі підприємницьких ініціатив у забезпеченні стійкості громад. В умовах війни соціальне підприємництво виходить за межі традиційних моделей господарювання, набуваючи рис адаптивності, гнучкості та соціальної відповідальності. Саме тому поглиблений аналіз його теоретичних основ є необхідною передумовою для формування ефективних механізмів підтримки та розвитку цього сектору.

У межах теоретичного аналізу доцільно насамперед зосередити увагу на підходах до визначення соціального підприємництва,

які сформувалися в сучасній науковій думці. Різноманіття трактувань цього поняття зумовлене міждисциплінарним характером досліджень, що поєднують економічні, соціальні, управлінські та інституційні аспекти. Зарубіжні та вітчизняні науковці по-різному акцентують увагу на співвідношенні соціальної місії та підприємницької складової, ролі інновацій, механізмах фінансової самостійності та впливі на соціально-економічний розвиток. В умовах воєнного стану традиційні підходи до визна-

чення соціального підприємництва потребують переосмислення з урахуванням кризових факторів і підвищених ризиків діяльності. Це зумовлює необхідність систематизації наявних наукових підходів та виокремлення тих з них, які найбільш повно відображають специфіку функціонування соціальних підприємств у сучасних умовах (рис. 1).

Аналіз основних підходів до визначення соціального підприємництва [1; 2; 3; 6; 7] свідчить про багатовимірний характер цього

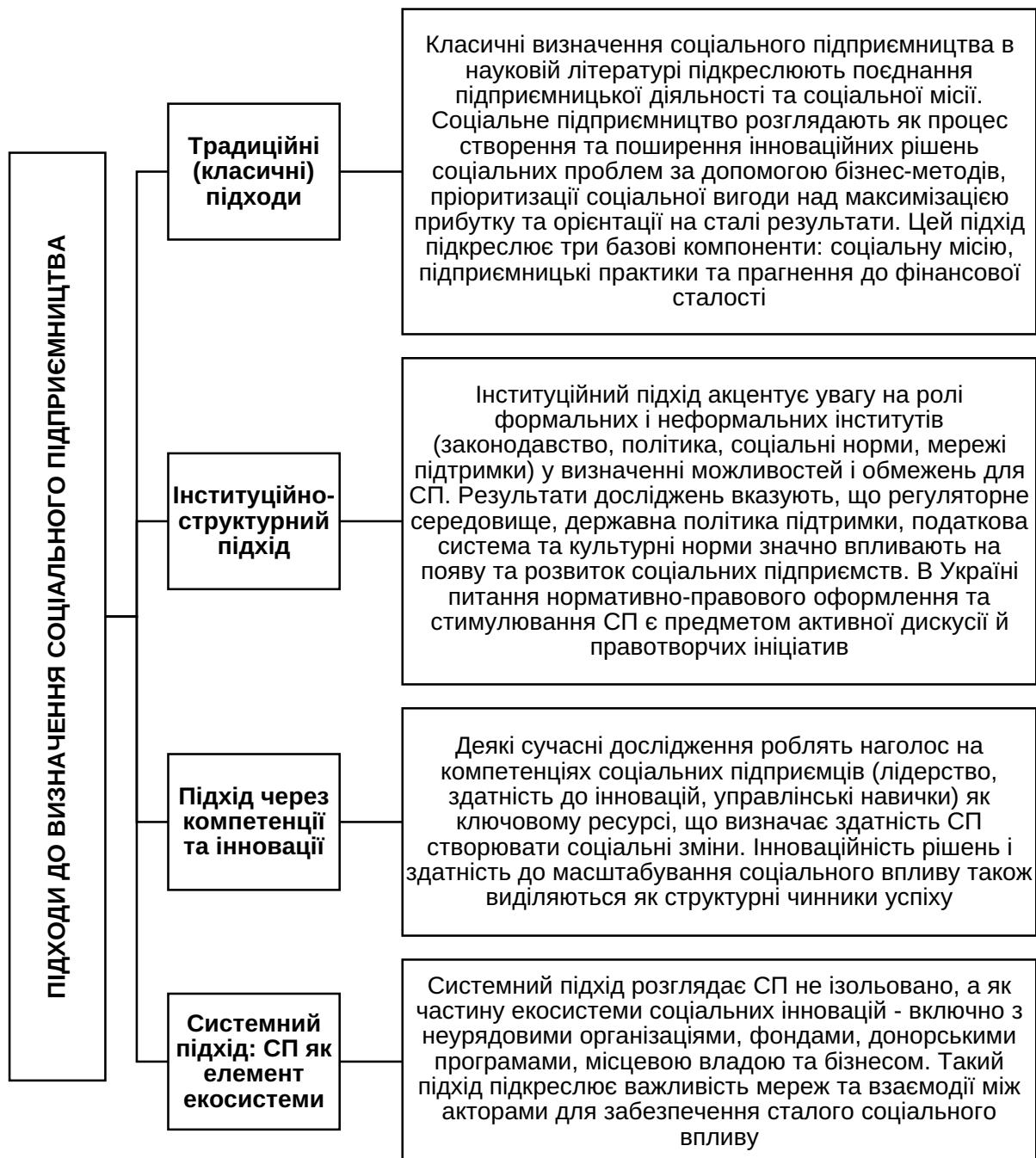

Рис. 1. Підходи до визначення соціального підприємництва

Джерело: сформовано автором на основі [1; 2; 3; 6; 7]

явища та відсутність єдиного універсального трактування.

Традиційні підходи закладають концептуальну основу соціального підприємництва, акцентуючи увагу на поєднанні соціальної місії з підприємницькою діяльністю та фінансовою стійкістю. Інституційно-структурний підхід доповнює класичне розуміння, підкреслюючи вирішальну роль нормативно-правового середовища, державної політики та соціальних інститутів у формуванні умов для розвитку соціальних підприємств. Підхід, орієнтований на компетенції та інновації, дозволяє розглядати соціального підприємця як ключового носія змін, здатного генерувати та масштабувати соціальний вплив. Системний підхід розширює аналітичну рамку, розглядаючи соціальне підприємництво як складову ширшої екосистеми соціальних інновацій та міжсекторної взаємодії.

Сукупне використання зазначених підходів дає змогу комплексно оцінити соціальне підприємництво як економічне, соціальне та інституційне явище. В умовах воєнного стану така інтеграція підходів є особливо актуальною, оскільки дозволяє врахувати як внутрішні ресурси соціальних підприємств, так і зовнішні обмеження та можливості їх функціонування.

Комплексний аналіз підходів до визначення соціального підприємництва створює підґрунтя для більш глибокого розуміння логіки його функціонування та розвитку. Однак для практичної імплементації теоретичних положень необхідно окреслити базові принципи, на яких ґрунтується формування та діяльність соціальних підприємств. Саме принципи визначають внутрішню організаційну структуру, стратегічні орієнтири та механізми забезпечення балансу між соціальною місією й економічною ефективністю. В умовах воєнного стану їх значення посилюється, оскільки вони виступають своєрідними орієнтирами стійкості та відповідальності. Це зумовлює потребу у визначенні основних принципів формування соціального підприємництва як системної основи його розвитку.

На підставі аналізу літератури та практичних кейсів [1; 2; 3; 5; 8] виокремлені базові принципи, які визначають логіку формування та діяльності соціальних підприємств, що відображають їх ціннісну та організаційну основу. Центральним є принцип соціальної місії, яка визначає стратегічні орієнтири діяльності, цільові групи та критерії оцінювання результативності, забезпечуючи прі-

оритет суспільної користі над прибутком. Принцип поєднання соціальної та економічної цінності передбачає досягнення сталого соціального впливу через фінансово життєздатну модель, здатну генерувати ресурси для подальшого розвитку. Інноваційність та адаптивність виступають умовами ефективного реагування на складні й мінливі виклики, особливо в кризовому середовищі, де традиційні механізми вирішення проблем є недостатніми. Відповідальність і прозорість формують довіру з боку стейкхолдерів, забезпечують підзвітність і сприяють залученню додаткових ресурсів. Інклюзивність та локальна орієнтація підкреслюють спрямованість соціальних підприємств на розв'язання конкретних проблем громад і підтримку вразливих груп населення.

Сукупність цих принципів забезпечує цілісність функціонування соціального підприємництва як інструменту соціальних змін. В умовах воєнного стану їх дотримання набуває особливого значення, оскільки саме вони визначають стійкість і суспільну значущість діяльності соціальних підприємств.

Окреслені принципи формують нормативно-ціннісну основу діяльності соціальних підприємств, однак їх практична реалізація залежить від сукупності зовнішніх і внутрішніх умов функціонування. Рівень досягнення соціального впливу та економічної стійкості визначається не лише дотриманням базових засад, а й впливом різноманітних факторів середовища. У цьому контексті особливого значення набуває аналіз факторів, що обумовлюють ефективність соціального підприємництва та визначають можливості його розвитку.

Ефективність соціального підприємництва залежить від комплексу внутрішніх і зовнішніх факторів, які умовно можна розділити на такі групи: макроінституційні; ринково-економічні; організаційні; людські ресурси та компетенції; технологічні та інноваційні можливості (рис. 2).

Сприятливе нормативно-правове середовище, державні програми підтримки та макроекономічна стабільність створюють базові умови для становлення і масштабування соціальних підприємств. Водночас ринково-економічні фактори визначають їх здатність поєднувати соціальний ефект із конкурентоспроможністю та фінансовою життєздатністю. Внутрішня організаційна спроможність, ефективне управління та системне вимірювання соціального впливу безпосередньо

Рис. 2. Фактори, що впливають на ефективність соціального підприємництва

Джерело: сформовано автором на основі [2; 3; 5; 9; 10; 11]

впливають на результативність діяльності. Вирішальне значення мають людські ресурси та рівень компетентностей команди, адже саме вони забезпечують інтеграцію соціальних і підприємницьких підходів.

Зростаючу роль відіграють технології та інновації, що розширюють можливості масштабування й адаптації до обмежених ресур-

сів. Особливу групу становлять фактори зовнішніх шоків, зокрема війна та економічні кризи, які одночасно ускладнюють функціонування та стимулюють появу нових соціальних ініціатив. Сукупний вплив зазначених чинників визначає рівень стійкості, адаптивності та довгострокової ефективності соціального підприємництва в сучасних умовах.

Визначені фактори формують загальні умови функціонування соціальних підприємств і значною мірою визначають рівень їхньої ефективності та стійкості. Проте в умовах воєнного стану дія цих чинників зазнає суттєвих трансформацій, що зумовлено підвищеним рівнем невизначеності, ризиків та соціально-економічних викликів. Це потребує окремого аналізу специфіки діяльності соціальних підприємств у кризовому середовищі та визначення особливостей їх функціонування. У зв'язку з цим доцільним є розгляд особливостей розвитку соціального підприємництва в умовах війни.

Війна суттєво трансформує умови функціонування економічних і соціальних інституцій, що безпосередньо впливає на діяльність соціальних підприємств. У період воєнного стану соціальні підприємства опиняються на перетині нагальних суспільних потреб і обмежених ресурсних можливостей. Руйнування інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, міграція населення та зростання соціальної вразливості окремих груп формують новий контекст для їхньої діяльності. У таких умовах соціальні підприємства змушені адаптувати свої організаційні та бізнес-моделі, поєднуючи економічну стійкість із виконанням соціальної місії. Аналіз наукових досліджень і практичного досвіду функціонування соціальних підприємств у кризових умовах [9; 10; 11] дозволяє виокремити низку характерних особливостей їх розвитку та адаптаційних стратегій:

1. Зміщення фокусу місії та оперативна переорієнтація. В умовах війни відбувається зміщення акцентів у діяльності соціальних підприємств у бік задоволення найбільш нагальних потреб населення. Значна частина організацій переорієнтовує свою діяльність на забезпечення базових соціальних послуг, зокрема надання гуманітарної допомоги, забезпечення харчуванням, товарами першої необхідності, організацію психологічної підтримки, допомогу внутрішньо переміщеним особам та іншим постраждалим категоріям населення. Така переорієнтація часто вимагає швидкого перегляду стратегічних цілей, місії та бізнес-моделей соціальних підприємств. Водночас збереження соціальної спрямованості діяльності залишається ключовим принципом їх функціонування, навіть за умов тимчасової зміни пріоритетів.

2. Гібридні моделі ресурсного забезпечення. Воєнні умови значно ускладнюють доступ соціальних підприємств до стабіль-

них фінансових ресурсів. Зниження платоспроможного попиту, перебої у роботі ринків та логістичні обмеження змушують організацію шукати альтернативні джерела фінансування. У зв'язку з цим поширення набувають гібридні моделі ресурсного забезпечення, що передбачають поєднання доходів від підприємницької діяльності з донорською підтримкою, грантовим фінансуванням, партнерствами з міжнародними організаціями та залученням волонтерських ресурсів. Така диверсифікація фінансових джерел підвищує стійкість соціальних підприємств до ринкових коливань і дозволяє підтримувати реалізацію соціальних програм навіть за умов економічної нестабільності.

3. Підвищена роль локальних мереж і волонтерства. У період війни особливого значення набуває співпраця соціальних підприємств із локальними громадами, громадськими організаціями та волонтерськими ініціативами. Розвинені мережі взаємодії дозволяють швидше реагувати на зміни соціальних потреб та ефективніше координувати надання допомоги. Інтеграція соціальних підприємств у місцеві екосистеми підтримки сприяє оперативному обміну інформацією, спільному використанню ресурсів та підвищенню ефективності реалізації соціальних ініціатив. Крім того, волонтерські мережі відіграють важливу роль у забезпеченні людських ресурсів та організації допомоги у кризових ситуаціях.

4. Операційні ризики та питання безпеки. Діяльність соціальних підприємств у воєнний період супроводжується підвищеним рівнем операційних ризиків. До основних викликів належать загрози фізичній безпеці працівників і бенефіціарів, руйнування або пошкодження виробничої та транспортної інфраструктури, перебої у постачанні ресурсів та труднощі з організацією логістичних процесів. У таких умовах ефективне управління ризиками стає ключовим елементом функціонування соціальних підприємств. Це передбачає впровадження спеціальних процедур безпеки, використання дистанційних форм роботи, формування альтернативних ланцюгів постачання та застосування гнучких організаційних підходів до управління діяльністю.

5. Комунікація та формування довіри. У кризових умовах важливим чинником стабільності соціальних підприємств є рівень довіри з боку суспільства, донорів та партнерів. Довіра формується на основі прозорості діяльності, ефективної комунікації та відпо-

відального використання ресурсів. Соціальні підприємства, які забезпечують відкриті звіти, регулярно інформують громадськість про результати своєї діяльності та демонструють ефективність використання залучених ресурсів, мають більше можливостей для підтримки партнерських відносин і залучення додаткового фінансування.

6. Потреба у державній та міжнародній підтримці. В умовах війни значно зростає роль державної політики та міжнародної допомоги у підтримці соціального підприємництва. Програми грантового фінансування, податкові пільги, компенсаційні механізми для підприємств, що працевлаштовують вразливі групи населення, а також доступ до програм відновлення інфраструктури сприяють збереженню діяльності соціальних підприємств. Важливим фактором є також координація між державними органами, міжнародними донорами та громадським сектором, що дозволяє більш ефективно використовувати потенціал соціальних підприємств для подолання наслідків війни та відновлення місцевих громад.

Отже, розвиток соціального підприємництва в умовах війни характеризується необхідністю швидкої адаптації до змінного та високоризикового середовища. Соціальні підприємства змушені поєднувати виконання своєї соціальної місії із забезпеченням економічної стійкості, використовуючи гібридні моделі фінансування, локальні партнерства та інноваційні організаційні рішення. Водночас зростає роль довіри, прозорості діяльності та ефективної комунікації з донорами, громадами й державними інституціями. У таких умовах соціальні підприємства стають важливим інструментом підтримки населення та відновлення соціально-економічної стійкості громад.

Практичні рекомендації для розвитку соціального підприємництва мають бути спрямовані на формування сприятливого інституційного середовища та підвищення стійкості соціальних підприємств, особливо в умовах криз і воєнних викликів. Насамперед, доцільним є подальше вдосконалення нормативно-правової бази, що регулює діяльність соціальних підприємств, зокрема через чітке визначення їхнього статусу, механізмів державної підтримки та доступу до програм фінансування. Важливим напрямом державної політики має стати розширення програм грантової підтримки, податкових пільг та стимулювання участі соціальних підприємств у системі публічних закупівель [5; 11].

Крім того, необхідно сприяти розвитку освітніх і консультаційних програм, спрямованих на підвищення підприємницьких та управлінських компетенцій засновників і працівників соціальних підприємств. Практика показує, що значну роль відіграє розвиток партнерств між соціальними підприємствами, громадськими організаціями, бізнесом та міжнародними донорами, що дозволяє ефективніше акумулювати ресурси та розширювати масштаби соціального впливу. У контексті воєнних викликів особливо актуальним є розвиток гібридних фінансових моделей, які поєднують ринкові доходи з грантовою та донорською підтримкою.

Також доцільним є впровадження інструментів моніторингу та оцінювання соціального впливу, що підвищує прозорість діяльності соціальних підприємств і зміцнює довіру з боку суспільства та інвесторів. Окрему увагу слід приділити розвитку цифрових технологій і інноваційних рішень, які можуть сприяти масштабуванню діяльності соціальних підприємств та підвищенню ефективності надання соціальних послуг. Реалізація зазначених рекомендацій сприятиме зміцненню ролі соціального підприємництва як важливого інструменту соціально-економічного розвитку та відновлення громад.

Висновки. Соціальне підприємництво в сучасних умовах виступає важливим інструментом вирішення соціально-економічних проблем, поєднуючи підприємницьку діяльність із досягненням суспільно значущих цілей. Проведений аналіз теоретичних підходів засвідчив, що соціальне підприємництво функціонує на перетині економічної діяльності, соціальної місії та інституційного середовища, що визначає специфіку його розвитку та механізми впливу на суспільство. Визначено, що ефективність соціальних підприємств залежить від комплексу факторів, серед яких важливу роль відіграють макроінституційні умови, ринкове середовище, організаційні особливості, людський капітал, технологічні інновації та зовнішні шоки.

В умовах воєнного стану соціальне підприємство виконує подвійні функції: відповідає на нагальні соціальні потреби населення та водночас формує механізми економічної стійкості громад. Соціальні підприємства демонструють здатність до швидкої адаптації, переорієнтації бізнес-моделей, використання гібридних фінансових інструментів і розвитку партнерств із громадськими організаціями, волонтерськими мережами та міжнародними

донорами. Це посилює їхню роль у підтримці вразливих груп населення та сприяє відновленню локальних економік.

Разом із тим ефективність розвитку соціального підприємництва значною мірою залежить від якості інституційного середовища, доступності фінансових ресурсів, рівня управлінських компетенцій та наявності підтримуючих мереж співпраці. У зв'язку з цим для України важливим завданням є вдосконалення

нормативно-правової бази, розширення державних і міжнародних програм підтримки, розвиток освітніх і менторських ініціатив для соціальних підприємців. Комплексна взаємодія держави, громадського сектору, бізнесу та міжнародних партнерів створить передумови для більш повного використання потенціалу соціального підприємництва як інструменту соціальної інклюзії, економічної стійкості та післявоєнного відновлення країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Dees J.G. The meaning of social entrepreneurship. Center for the Advancement of Social Entrepreneurship. Duke University's Fuqua School of Business (revised vers.). URL: https://centers.fuqua.duke.edu/case/wp-content/uploads/sites/7/2015/03/Article_Deess_MeaningofSocialEntrepreneurship_2001.pdf.
2. Schwartz B., Drayton B. Rippling: How Social Entrepreneurs Spread Innovation Throughout the World. San Francisco: Jossey-Bass, 2012. 288 p.
3. Yunus M. Building Social Business: The New Kind of Capitalism that Serves Humanity's Most Pressing Needs. PublicAffairs, 2011. 256 p.
4. Трегубов О.С., Дороніна О.А., Якимова Н.С. Потенціал розвитку соціального підприємництва на Вінниччині. *Економіка і організація управління*. 2022. № 4 (48). С.31-40.
5. Свинчук А.А., Корнецький А.О., Гончарова М.А., Назарук В.Я., Гусак Н.Є., Туманова А.А. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. К: ТОВ «Підприємство «VI EN EI», 2017. 188 с.
6. Glasbeek L., Wickert C., Schad J. Evaluating definitions of social entrepreneurship: A rulebook from the philosophy of science. *International Journal of Management Reviews*. 2024. Vol. 26. P. 384–409. URL: <https://doi.org/10.1111/ijmr.12359>.
7. Соціальне підприємництво в Україні. Економіко-правовий аналіз. Аналітичний звіт для проєкту «EU4Youth – розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в Молдові і Україні» (проєкт EUnlocking). 2020. URL: https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2021/07/legal-report-in-ukraine_ukrainian_1.pdf.
8. Mohammadi P., Alhattali Kh., Alghatrifi I. Rethinking the Boundaries and Definition of Social Entrepreneurship: A Critical Literature Review. *Business Management and Strategy*. 2024. Vol. 15, № 1. P. 226-240.
9. Hussain A., Ahmad S. A., Mia M. S. A systematic literature review on performance of social enterprises. *Cogent Economics & Finance*. 2023. Vol. 11(2). URL: <https://doi.org/10.1080/23322039.2023.2269738>.
10. Chechel A. Government support for businesses in conflict zones: prospects for social enterprises in Ukraine. *Evolving Science: Theories, Discoveries and Practical Outcomes: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference, Zurich, Switzerland, November 18–20, 2024*. Zurich, 2024. P. 118–125.
11. Другова О. С., Липовий Д. В., Лункіна Т. І. Підтримка соціального підприємництва на державному рівні. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Том 10. № 1. С. 22–27.

REFERENCES:

1. Dees J.G. (2015) The meaning of social entrepreneurship. Center for the Advancement of Social Entrepreneurship. Duke University's Fuqua School of Business (revised vers.). Retrieved from: https://centers.fuqua.duke.edu/case/wp-content/uploads/sites/7/2015/03/Article_Deess_MeaningofSocialEntrepreneurship_2001.pdf. (in English)
2. Schwartz B., Drayton B. (2012) Rippling: How Social Entrepreneurs Spread Innovation Throughout the World. San Francisco: Jossey-Bass. 288 p. (in English)
3. Yunus M. (2011) Building Social Business: The New Kind of Capitalism that Serves Humanity's Most Pressing Needs. PublicAffairs. 256 p. (in English)
4. Trehubov O.S., Doronina O.A., Yakymova N.S. (2022) Potentsial rozvytku sotsialnoho pidpriumnytstva na Vinnychchyni [The potential for the development of social entrepreneurship in Vinnytsia region]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, vol. 4 (48), pp. 31-40. (in Ukrainian)
5. Svynchuk A.A., Kornetskyi A.O., Honcharova M.A., Nazaruk V.Ya., Husak N.Ye., Tumanova A.A. (2017) Sotsialne pidpriumnytstvo: vid ideii do suspilnykh zmin [Social entrepreneurship: from idea to social change]. K: TOV «Pidpriumnytstvo «VI EN EI». 188 p. (in Ukrainian)

6. Glasbeek L., Wickert C., Schad J. (2024) Evaluating definitions of social entrepreneurship: A rulebook from the philosophy of science. *International Journal of Management Reviews*, vol. 26, pp. 384–409. (in English)
7. Sotsialne pidpriemnytstvo v Ukraini. Ekonomiko-pravovyi analiz. Analitichnyi zvit dlia proiektu «EU4Youth – rozkryttia potentsialu molodykh sotsialnykh pidpriiemtsiv v Moldovi i Ukraini» (proiekt EUnlocking) [Social entrepreneurship in Ukraine. Economic and legal analysis. Analytical report for the project «EU4Youth - unlocking the potential of young social entrepreneurs in Moldova and Ukraine» (project EUnlocking)] (2020) Retrieved from: https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2021/07/legal-report-in-ukraine_ukrainian_1.pdf. (in Ukrainian)
8. Mohammadi P., Alhattali Kh., Alghatrifi I. (2024) Rethinking the Boundaries and Definition of Social Entrepreneurship: A Critical Literature Review. *Business Management and Strategy*, Vol. 15, No 1, pp. 226-240. (in English)
9. Hussain A., Ahmad S. A., Mia M. S. (2023) A systematic literature review on performance of social enterprises. *Cogent Economics & Finance*, Vol. 11(2). Retrieved from: <https://doi.org/10.1080/23322039.2023.2269738>. (in English)
10. Chechel A. (2024) Government support for businesses in conflict zones: prospects for social enterprises in Ukraine. *Evolving Science: Theories, Discoveries and Practical Outcomes*: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference, Zurich, Switzerland, November 18–20, 2024. Zurich, 2024. P. 118–125. (in English)
11. Druhova O. S., Lypovyi D. V., Lunkina T. I. (2025) Pidtrymka sotsialnoho pidpriemnytstva na derzhavnomu rivni [Supporting social entrepreneurship at the state level]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, Vol. 10, No 1, pp. 22 – 27. (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 10.03.2026

Дата прийняття статті: 25.03.2026

Дата публікації статті: 06.04.2026